

EEN BESCHEIDEN MILITAIR CONTINGENT.

Door Victor A.C. Remouchamps. Luitenant kolonel der Artillerie (rtd) en
Charlef Brantz, Kolonel der Infanterie (HVM rtd.)
Politiek en militair analisten.

Inleiding

In een aantal artikelen¹ zijn de ontwikkelingen in de Baltische regio uiteengezet en verklaard. Kern van die artikelen was de rol die Belarus en Kaliningrad zouden kunnen spelen bij een Russische greep naar (een van) de Baltische staten om de hegemonie over de Baltische Zee te herstellen. In de vervolgreeks over ZAPAD 2017 is het scenario geschetst dat Moskou in het hoofd heeft, mocht Poetin beslissen om invulling te geven aan noodkreten van een van de Russisch sprekende entiteiten die in de Baltische regio verblijven. In het laatste artikel is kleur gegeven aan de reactie van Brussel en Mons op die verscherpte Russische aanwezigheid op Belarus grondgebied en in Kaliningrad om een mogelijke greep van Moskou naar de open water havens² aan de Baltische Zee en het opheffen van de geïsoleerde positie van Kaliningrad te ontmoedigen.

Een korte scenario schets.

Het vermoedelijke scenario zoals dat in ZAPAD 2017 geoefend werd, vertoont veel overeenkomsten met de succesvolle missies in Georgië, de Krim en de Donbas: een uitgebreid en doelgericht desinformatie offensief gevolgd door een snelle³ verrassende militaire operatie door groene mannetjes verzameld in proxy legertjes ondersteund door reguliere militaire middelen vanuit door Moskou beheerste gebieden. Die militaire reactie wordt geïnitieerd door protesten en demonstraties door Russisch sprekende activisten in de Baltische regio.

Voor een operatie naar de havens van de Baltische regio is behalve de bezetting van de Kaliningrad schouder van de Suwalki doorgang ook de positionering van Russische resp. door Moskou gesteunde proxy legertjes in het Belarus grensgebied noodzakelijk. De gewenste bezetting van de Belarus schouder van de Suwalki doorgang zal vermoedelijk minder problemen opleveren dan de positionering van drie of vierdimensionale troepenconcentraties in Belarus gebieden van waaruit offensieve operaties naar de Baltische havens uitgevoerd kunnen worden.

De wensen van Moskou in een notendop.

РАСПОРЯЖЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

О подписании Соглашения между Российской Федерацией и Республикой Беларусь о российской авиационной базе на территории Республики Беларусь.

Принять предложение Правительства Российской Федерации о подписании Соглашения между Российской Федерацией и Республикой Беларусь о российской авиационной базе на территории Республики Беларусь.

Поручить Минобороны России провести с участием МИДа России переговоры с Белорусской Стороной и по достижении договоренности подписать от имени Российской Федерации указанное Соглашение, разрешив вносить в его проект, одобренный Правительством Российской Федерации, изменения, не имеющие принципиального характера.

Президент
Российской Федерации В.Путин

18 сентября 2015 года
№ 281-рп

Offensieve operaties zonder de beheersing van het luchtruim grenzen volgens geldende operationele principes aan zelfmoord. Hoewel de gevechtskrachtverhoudingen sterk in het voordeel van Moskou zullen zijn, wil Moskou een effectieve luchtcomponent op Belarus grondgebied hebben die de operaties in het Suwalki gebied, een eventuele ondersteunende amfibische operatie vanuit Kaliningrad en de opmars naar Baltische havens beschermt. Die luchtcomponent moet ook in staat zijn om een aanstormende NATO luchtcomponent te stoppen die de Russische operaties kan doorkruisen en ontplooiende NATO troepen in

Polen en Baltische staten in de gevechten tegen binnen vallende Moskou troepen ondersteunt⁴.

Moskou heeft Minsk in 2014 gevraagd een aantal luchtmachtbases op hun grondgebied te mogen installeren. Hoewel het verzoek al uit 2014 dateert, blijft het contract voor een definitieve toestemming ondanks herhaaldelijk aandringen door Moskou nog steeds ergens in de laden van president Lukashenko liggen. Wel mocht Moskou als aanloop naar de definitieve toestemming twee kleine hoofdkwartieren op Belarus grondgebied inrichten: een radar station in Baranovichy (een Belarus luchtmachtbasis en hoofdkwartier van Minsk luchtcomponent) en een marine communicatie centrum bij Minsk.

Minsk aarzelingen tegen een permanente Moskou aanwezigheid

In 2016 heeft Moskou een plan opgesteld en met Minsk doorgesproken om een luchtcomponent⁵ te ontplooiën. Voor een succesvolle CAS bescherming van de geschetste offensieven moet de door Moskou geplande luchtmacht basis zo dicht mogelijk tegen de grenzen van de Baltische staten liggen. Tot een uitvoering heeft het niet geleid omdat Lukashenko gezien de politieke ontwikkelingen in Europa en de noodzaak om economische steun uit het westen te kunnen mobiliseren, weinig trek had in een permanente stationering van Moskou troepen op zijn grondgebied. Het Moskou plan belandde voorlopig

in de Minsk koelkast. In de aanloop naar en tijdens ZAPAD 2017 is het luchtcomponent onderwerp opnieuw op tafel gekomen, maar Lukashenko onderstreept zijn eis dat Rusland binnen het raamwerk van een grootschalige oefening tijdelijk en plaatselijk troepen op Belarus grondgebied mocht ontplooiën. Een permanente stationering was uit den boze.

In 2019 heeft Moskou opnieuw geprobeerd om Minsk te overtuigen dat een Russische luchtcomponent de veiligheid van Belarus territorium ten goede zou komen. Lukashenko vindt echter nog steeds dat hij het westen nodig heeft om zijn kwakkelende economie weer aan de praat te krijgen en hij de militaire middelen heeft om Belarus tegen een militaire agressie te beschermen. Het is Moskou een doorn in het oog dat Minsk opzichtelijk draait om Moskou formeel toestemming te geven een adequate militaire component op zijn grondgebied te ontplooiën. Een component die in de ogen van Moskou noodzakelijk is om de politieke druk op de Baltische staten een geloofwaardiger karakter te geven.

De relevantie van Astravyets/Ostrovets⁶.

Locatie van de Astravyets NPP, bij goed weer te zien vanaf de TV toren in Vilnius

Toch werd Moskou de mogelijkheid geboden om een kleine militaire aanwezigheid op Belarus territorium te kunnen hebben.

In het kader van de bloedband tussen beide landen werd in 2009 besloten dat Moskou op Belarus territorium een kernenergie centrale zou bouwen. De keus viel

toentertijd verrassend genoeg op Astravyets, in de Grodno regio, ongeveer 45 kilometer van de grens met Litouwen.

Verrassend, omdat die locatie in strijd was met

- de voorstellen van de commissie die naar een geschikte locatie zocht,
- internationaal geaccepteerde regels vastgelegd door het International Atomic Energy Agency, de IAEA. De regelgeving stelt dat een nieuw te bouwen nucleaire installatie niet binnen een straal van 100 kilometer van een grote bevolkingsconcentratie mag liggen.
- De waarschuwing niet in een “*heightened seismic risk area*” in de oostelijke Baltische regio⁷ te bouwen.

Drie harde argumenten om de geplande kernenergie centrale niet in de Grodno regio te bouwen, maar daar had Moskou geen boodschap aan en Minsk was te zwak om tegen de wensen van Moskou in te gaan. Ook de protesten van de Baltische staten maakten geen enkele indruk en dus werden de bouwwerkzaamheden in 2009 gestart. Rosatom de(toen nog) Russische energie gigant financierde het gros van de bouwkosten en de kosten van de brandstof (2 VVER 1200 reactors), opleiding en training van het bedienend en sturend personeel. Onder het mom dat de bouw van de kerncentrale uit strategisch oogpunt moest worden beveiligd stemde Lukashenko in met een *bescheiden* beveiligingscontingent, dat onder Belarus supervisie o.m. gevuld zou worden met personeel van de Nationale Garde uit Sint Petersburg.

Het gebouw met huisvesting en kantoorfaciliteiten voor de staf van 300 man

Onlangs maakte een reportage van *Vo Slavu Rodiny*, een mediabron van het Belarus Ministerie van Defensie duidelijk hoe de term *bescheiden* door Moskou en Minsk werd vertaald in militaire presentie. Bij de overhandiging van de sleutels werd de naïeve kijker een ruime blik gegund op de nieuwe commandopost, legering

en bureaufaciliteiten. Een gebouw dat niet echt als bescheiden gekwalificeerd kan worden.

Het bescheiden militaire contingent dat in het gebouw is ondergebracht blijkt het 7434 (zelfstandig) bataljon van het Belarussische Ministerie van Binnenlandse Zaken te zijn. De commandant is een Belarus generaal⁸ met een *staf* gevuld met in Belarus opgeleid Belarus en Russisch personeel opgeleid in Belarus zelf, Rusland en Kazachstan.

Luchtverdedigingssysteem TOR-M2

Ingebruikname van legerings- en kantoor faciliteiten

Luchtverdedigingssysteem BUK- MB3K

Afbeelding en BelIT, [www .belta.by](http://www.belta.by).
Buk : [wikki commons](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:BUK-MB3K)

Behalve het nieuwe gebouw bezit het bescheiden contingent een vliegstrip om kleinere platformen als de YAK 130, te kunnen faciliteren en een Belarus luchtverdedigingseenheid; 1146 Garde Geleide Wapen Luchtverdedigings Regiment uitgerust met het TOR-M2¹ geleide wapen systeem. De grondcomponent van dit garnizoen is uitgerust met gepantserde infanterie voertuigen van het type BTR-70 MB1. Hoewel de formele kanalen over een contingent van 300 man praten, is het onduidelijk hoe een luchtverdedigingsorganisatie van meer dan 20 voertuigen met

¹ 9K332 NATO benaming SA 15 Gauntlet. Schootsbereik 500 kilometer (fabrieksinformatie) Een batterij SA 15 bestaat uit vier mobiele geleide wapensystemen, door een volgradar 9K332 TLAR. Met de activering van deze SA 15 heeft het garnizoen de beschikking over 20 luchtverdedigingssystemen. De 5de batterij werd op 3 december operationeel.

een sterkte van ten minste 600 soldaten, in dat personeelsbestand past. Alles bij elkaar opgeteld zal het contingent ver over de 1000 man tellen en vermoedelijk hebben die 300 man alleen betrekking op staf en ondersteunende component.

De toekomstige Nachtmerrie.

In Astravyets/Ostrovets is jaren geleden al de fundering gelegd voor een uitgebreide Russisch georiënteerde meerdimensionale militaire component, die in de verschillende militaire dimensies verborgen voor de ogen van de westerse wereld snel uitgebreid kan worden tot een effectieve aanvalsmacht. De bestaande vliegstrip kan worden aangepast voor CAS platformen van het type SU 27 en het invliegen van gevechtshelikopters is net als de uitbreiding van de grond component en het luchtverdedigingsysteem een fluitje van een cent. Wat dat laatste betreft lijkt een uitbreiding al in de nabije toekomst realiteit te worden. Moskou heeft ingestemd met de levering van de fameuze BUK-MB3K⁹ op een MZKT-69225 onderstel, waardoor het bescheiden militaire contingent van Astravyets op korte termijn een geduchte AD component zal hebben.

Het contingent staat weliswaar onder Belarus commando, doch in een clause heeft Moskou verwerkt dat Russisch materieel zonder toestemming van Belarus mag worden ingezet en men hoeft geen grote militaire intelligentie te hebben om te voorspellen dat Moskou jaren geleden al Astravyets/Ostrovets heeft bestemd voor de uitbouw van een relevante gevechtskracht op Belarus territorium om de politieke druk op de Baltische staten te ondersteunen met een relevante gevechtskracht op 45 kilometer van de Litouwse hoofdstad. Niet echt een beeld om iedereen aan de andere kant van de staatsgrens een prima nachtrust te geven.

¹ Artikelen “*Zijn de Baltische Staten het volgende slachtoffer van de Russische expansie?*”(2015). “*De ZAPAD 2017 vervolgartikelen*” (2017) en “*Ontwikkelingen in de Baltische regio*” (2019).

² Vooral Riga (Letland) waar in de Sovjet periode de Russische Baltische Vloot was gestationeerd. In Tallinn (Estland) was de “Red Banner Baltic Fleet” gehuisvest.

³ Snelheid is cruciaal waarbij gestreefd wordt binnen 60 uur de Baltische landen te neutraliseren voordat NATO in staat is om versterkingen naar de regio te sturen en waarbij een nucleaire escalatie kan worden voorkomen.

⁴ De Commandant van de Russische luchtmacht; Viktor Bondarev, liet al in 2013 weten dat er twee bases zouden worden gebouwd in Lida (Grodno regio) en Barbruyk (centrum) die in 2016 operationeel zouden worden.

⁵ De wens is om een luchtmachtbasis te mogen bouwen waar een squadron SU-27 en een squadron gevechtshelikopters zal kunnen worden gestationeerd. Toen die toestemming uitbleef, werd het squadron SU-27 voorlopig in Kaliningrad gestationeerd.

⁶ De Ostravets/Astryavets NPP kortweg BelaPP, ligt in het noordwesten van Belarus, Grodno oblast (coördinaten 54°45'19.6"N 26°05'28.9"E).

⁷ In 1987 werd op een afstand van minder dan 10 kilometer van de locatie van Astravyets 2 aardshokken gemeten met een kracht van 2.5 op de schaal van Richter.

⁸ Generaal Majoor Yuri Karaev.

⁹ Geleiden wapensysteem voor de luchtverdediging op middelbare afstand NATO benaming SA-6 “Gainfull” geschikt voor de inzet tegen cruise missiles, smart bommen, fix-, rotary- wing zowel als onbemande luchtplatformen. Interceptie tot 18 kilometer, hoogte tussen 25 en 60 kilometer.